

наукобі
за кафедри

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 13 (712)

П'ятниця, 20 квітня 1962 р.

Ціна 2 коп.

ЛЕНІВСЬКА ПРОГРАМА

В. І. Ленін — творець нашої революційної партії, на давав виключно важливого значення теорії марксизму і науковій розробці програми у всій діяльності партії. Ленін вчив, що «програма повинна бути побудована на науковому фундаменті. Вона повинна пояснити масам, як комуністична революція виникла, чому вона неминуча, в чому її значення, її суть, її сила, що вона повинна вирішити». Ленін також вказував, що вимоги програми зростають з потреб революційного руху, що програма повинна бути чітким бойовим документом партії. «Програма», — вчив В. І. Ленін, — це значить коротка, ясна і точна заява всього, чого партія добивається і за що вона бореться».

Ленін виступав проти тих, хто пропонував одну програму партії на всі часи. Він передбачав, що мабуть буде створена загальна програма тільки тоді, «коли створиться всесвітня Радянська республіка, до того ж часу ми певно напишемо ще кілька програм».

Програма нашої партії створювалась В. І. Леніним в результаті великої теоретичної і революційної діяльності, в боротьбі з російським і західноєвропейським опортунізмом, на основі блискучого захисту і далішого творчого розвитку марксизму. Вивчення історії розробки програми В. І. Леніним, історії боротьби нашої партії за здійснення ленінських програм збагачує нас цінним досвідом ленінської партії за проведення в життя корінних завдань комунізму...

Розроблена Леніним перша програма партії більшовиків ставила історичне завдання скасування самодержавства, а потім — буржуазного ладу в Росії, встановлення диктатури пролетаріату. Це завдання було вирішено в 1917 р.

Друга програма партії, створена Леніним, головною метою ставила побудову соціалістичного суспільства — і це завдання вже вирішено в історично найкоротший строк.

Ми можемо назвати третю програму, прийняту історичним ХХІ з'їздом КПРС, також ленінською. Нова програма КПРС — великий теоретичний і політичний документ всесвітньо-історичного значення, який втілює колективну думку нашої ленінської партії. Програма нашої партії — це наша свята, це — втілення в життя великих ленінських ідей, це — провідна зірка в будівництві комунізму. Тов. М. С. Хрущов говорив на ХХІ з'їзді: «Тому, хто хоче знати, що таке комунізм, ми з гордістю можемо сказати: «читайте Програму нашої партії».

В рішеннях і матеріалах ХХІ з'їзду КПРС студенти, викладачі знайдуть відповіді на питання, що їх хвилюють, конкретні вказівки, як готовувати себе до життя в комуністичному суспільстві. Ленін, який приділяв велику увагу програмі партії, говорив: «У нашій програмі кожний параграф є те, що повинен знати, засвоїти і розуміти всякий трудящий».

Доцент Д. С. БЕЛЬФОР.

МАЙБУТНЕ КЛИЧЕ

На лекціях, семінарах, читаючи газети і журнали, наша студентська молодь вивчає нову Програму КПРС. Однією з іскравих сторінок Програми є моральний кодекс будівництва комунізму. В ньому втілено духовну красу і велич нашого народу, наших сучасників. «В основі комуністичної моралі,— говорив В. І. Ленін,— лежить боротьба за зміцнення і завершення комунізму».

Мені згадується, як ми, молоді комуністи і комсомольці, сприймали в 1919 році II програму КПРС. Кожний розділ, кожне положення другої програми були повні прагнення створити трудовому народу вільне, радісне й щасливе життя. Ці ідеї цілком завоювали думи і серця наші. В боротьбі за них ми відчували справжнє щастя.

Пройшли ці бурхливі роки боротьби за Радянську владу і побудову соціалізму в нашій країні. Наш народ переможно вступив у період розгорнутої будівництва комуністичного суспільства. А це

викликає необхідність ще вище піднести моральний рівень нашої молоді.

Непорушним законом поведінки кожної людини тепер повинно стати тісне поєднання комуністичних ідей з комуністичними справами. А звідси випливають моральні принципи, накреслені партією в моральному кодексі. В ньому чути дух героїчної боротьби часів громадянської війни; він нагадує про міцність захисників Ленінграда і Бреста, про стійкість Зої Космодем'янської, про геройство комуністичної праці, про інтернаціоналізм радянських людей, які допомагають колоніальним країнам звільнитись з-під гніту колоніалізму.

Моральний кодекс кличе і нашу студентську молодь виховувати в собі прекрасні якості людини, гідної нашої славної епохи.

Доцент І. Г. ЛЕОНІВ,
член КПРС з 1918 р.

Андрій МАЛИШКО.

Хай буде так, як він того
навчив:
Із іскрі — жар, з зерна —
важкий налив,
З ґраніту — шлях, із квіту —
теплий мед
І зір людський, що прагне
лиш вперед.
Хай буде так, як заповів
для нас:
Із праці — щастя, з ночі —
світлий час,
Із мислі — подвиг, з мудрості —
вогонь
І подих віку — вітром біля
скронь.
Хай буде так, як діяв наш
Ілліч:
Усмішка людям. Доброта
із віч,
І для людини — щастя повні
ріки.
Не відступи
І стій на тім повіки!
* * *
Змалював би я його не
в затінку,

Тільки б там, де квітня міражі,
Як то він мою стрічаче матінку
На старій обухівській межі.
Як вона вгощає пиріжечками,
Ленінові руку подає,
І тополі хиляться вершечками,
І майбутнє встало, як своє.
І Дніпро широкий, мов
сторіченька,
Грає, дзвонить на нових ключах,
Матері моєї темна ніченька
Світиться у ленінських очах.
Біля неї я стою дитиною,
І жіноче слово плине вдаль:
День, як осінь, вік —
із хуртовиною,
Зліднів тих не жаль.
Надій жаль.
Слухає Ілліч слова суворії.
— Будем, мамо, з хлібом за
столом!

І шумлять, шумлять вітри
історії
Над його задумливим чолом...
* * *
Наспівають про нього ласкаві
поетики
Шаблоново-плакатних рожевих
історій.
Ну, а він, як людина, прожив
без патетики,
Не у затінку тихім, а в битві
суворій.
Тож давайте про нього всі думи
плекати,
Тож до серця повернемо
навіть плакати
І змалюєм життя його фарбою
різною,
Кожним нервом,
душою,
всію Вітчизною!

Безсмертні праці вождя

На всій земній кулі — від Москви до Владивостока, від Праги до Пекіна, від селищ Бельгії до хмарочосів Нью-Йорка, від опалених сонцем селищ Чорної Африки до берегів далекої Австралії — звучить безсмертне ім'я Леніна.

Немає на земній кулі такого куточка, де б не вивчали чудового життя і діяльності В. І. Леніна, його безсмертних праць.

Комуністична партія Радянського Союзу дбайливо збирає і зберігає ленінські твори, турбується про їх видання і розповсюдження. Праці В. І. Леніна у нас видаються сотнями мільйонів примірників. Як відомо, в нашій країні вийшло вже чотири видання творів В. І. Леніна. В 1958 році Інститут марксизму-ленінізму при ЦК КПРС приступив до видання першого повного зібрания творів В. І. Леніна в 55 томах. Вже вийшло 26 томів цього видання. За відо-

мостями Всесоюзної книжкової палати на 1 січня 1962 року,твори В. І. Леніна за роки Радянської влади видавались 8 разів загальним тиражем 312 мільйонів 753 тисяч примірників на 92 мовах народів СРСР і зарубіжних країн.

Під благотворним впливом революційної теорії марксизму-ленінізму світовий комуністичний рух перетворився в найвпливовішу політичну силу нашого часу, став найважливішим фактором суспільного прогресу. Це — величезна перемога міжнародного робітничого класу і марксистсько-ленінського вчення. В. І. Ленін відіграв величезну роль в організації і керівництві Комуністичного Интернаціоналу, всього міжнародного комуністичного руху. Його доповіді, виступи на конгресах Комінтерну, видатні наукові праці озброювали і озброюють комуністичні і робітничі партії всього світу революційною теорією, політикою і практикою.

На книзі В. І. Леніна «Дитяча хвороба «лівізни» в комунізмі» вироєло і виховалось ціле покоління комуністів, керівників комуністичних і робітничих партій. «Як і всі борці моєго покоління, я безмірно зобов'язаний Леніну... Його думки при всій їх глибині,— пише один з найвидатніших діячів сучасного комуністичного руху Моріс Торез,— завжди доступні народові. Мені часто доводилося читати вголос товаришам твори «Держава і революція» та «Дитяча хвороба «лівізни» в комунізмі». Товариші завжди з захопленням слухали і говорили: «Як це доброе. Як ясно і просто...». Коли б

ми не вивчали Леніна, то як би змогли переборювати всі труднощі і перепони, на які наштовхуємося на своєму шляху до соціалізму».

Ідеї Леніна стали надбанням трудящих мас всієї земної кулі. За повідомленням бюлетеня ЮНЕСКО «Індекс трансласіонум», праці В. І. Леніна займають перше місце в світі серед творів, перекладених на іноземні мови. Про ріст впливу ленінізму, про розповсюдження творів В. І. Леніна говорять тепер всі. Вони витіснили з першого місця біблію. Про це заявив Філдінг Кларк, науковий працівник Шеффілдського університету, виступаючи в Оксфорді на «конференці сучасних діячів церкви».

Твори В. І. Леніна є невмирішим джерелом животворних ідей комунізму, які запалюють і організовують комуністичний рух, все прогресивне людство на боротьбу з імперіалізмом, за мир, демократію і соціалізм. «Написані Леніним книги — не з тих, що покриваються пилом, стаючи досягненням багатьох бібліофілів,— писав відомий англійський громадський діяч, лауреат міжнародної Ленінської премії «За зміцнення миру між народами» Айвор Монтегю, ці книги — наши соратники в сьогоднішній сутичці... Написані Леніним — не архів, а арсенал. Коли настає година боротьби, ми перегортаємо сторінки його книг, точно так, як перед атакою набиваємо патронами кулеметні стрічки». Це ще раз свідчить про те, що в ленінізмі виражені найважливіші інтереси всього людства.

Доцент В. Н. РОМАНЮК.

ЛЕНІН ЗАВЖДИ

ЙОГО ІДЕЇ ЖИВУТЬ І ПЕРЕМАГАЮТЬ

В. І. Ленін і М. І. Ульянова йдуть на засідання V Всеросійського з'їзду Рад. Москва, липень 1918 р.

ЛЕНІН І ФІЗИКА

НЕБАГАТО людей в історії людства удостоювались такого співставлення. І то в більшості випадків це були найвидатніші спеціалісти в своїй галузі. Нам же співставлення особи Леніна з фізикою здається цілком природним. Широта й енциклопедичність розуму дозволили йому залишити глибокий слід в багатьох конкретних науках. Не будучи спеціалістом, Ленін добре знав стан багатьох наук, тенденції їх розвитку. Особливу увагу приділяв Ленін фізиці. Це й зрозуміло. Фізика є природнонауковою основою як філософії, так і техніки.

Ріст виробничих сил суспільства, найновіші досягнення науки примушують по-новому осмислювати все значення ленінських ідей і безпосередню практичну діяльність.

Дослідження Курської магнітної аномалії, план електрифікації, технічна реконструкція, заснування і створення фізичних науково-дослідних інститутів — все це проводилось з особистої ініціативи Ілліча. І це в роки, коли, здавалось би, не можна було й думати про практичні, а тим більш теоретичні резерви майбутнього.

В холодних залах Політехнічного інституту збирались на наради винахідники. На одній з них йшла мова про міжпланетні польоти, демонструвалась схема ракетного корабля. Ленін не тільки цікавився, а й захоплювався цим. Відгукуючись на повість Ціолковського «Вне землі», Ленін сказав, що «Костянтин Едуардович виявляє надмірну обережність, що не буде... і значно раніше».

Глибокі і плодотворні ленінські ідеї про збільшення ролі науки в виробництві, про з'єднання її з виробництвом зараз знаходять конкретне втілення в розв'язанні комплексних науково-технічних завдань типу космічних запусків, електрифікації, використання внутрішньоядерного синтезу.

Цей процес в загальних рисах, його наслідки і значення для достаточної перемоги нового устрою передбачав Ленін, всебічно сприяв його найвидушному здійсненню. Одним із моментів такого здійснення було піклування Ілліча про створення відповідних наукових кадрів. Але Ленін не був виключно революціонером-практиком в протилежність Марксу і Енгельсу, які начебто були тільки теоретиками, як намагались це стверджувати опортуністи.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ!»

СТОР. 2. 20 КВІТНЯ 1962 р.

Теоретична спадщина Леніна і його значення для розвитку фізичної науки вивчалась багатьма нашими великими фізиками і філософами. І все-таки ця тема не може бути повністю вичерпаною.

Близький аналіз кризи в фізиці на межі ХХ століття, даний Леніним, зовсім не застарів. Ідеалізм паразитує на успіхах знання. Це справедливо і сьогодні.

«Матерія зникла», — говорили маєсти. «Світ — конструкція», — кажуть сучасні позитивісти. Змінюються ступінь наукоподібності, але суть висновку залишається та-

ж: заперечення об'єктивності реальності. Матерія зникла — це значить зникла та межа, до якої ми знали матерію.

Визнання об'єктивності реальності найважливіший методологічний принцип в будь-якій науці. Він звільняє від багатьох безплідних шукань, дає вірний напрям теорії і експерименту. З ним вимушено погодитись численні зарубіжні фізики.

Сама практика природодослідника, конкретне дослідження природи примушували фізика стихійно, несвідомо дотримуватись принципів природно-історичного матеріалізму. Так підтверджується прогноз Леніна, по якому шляху піде розвиток сучасної фізики. Але цей шлях довгий і важкий. Він містить в собі не тільки боротьбу з природою, але й боротьбу людей між собою — боротьбу поглядів, гіпотез, інтерпретацій, теорій. Ми можемо чекати будь-яких, навіть парадоксальних, змін в природі, простору й часу в мікросвіті, — але все це не може змінити наші перевонання в їх об'єктивному існуванні.

Релятивізм не єдина причина «фізичного ідеалізму». Надмірна математизація фізики приводить до нехтування матерії. Сама по собі математизація фізики не викликає у Леніна ніяких заперечень. І дійсно, математичне моделювання фізичних закономірностей, метод математичної екстраполяції або математичної гіпотези свідчать не стільки про збільшення формального елементу, скільки про більш глибоке і змістовне вивчення природи. Навіть проти символів взагалі, на думку Леніна, нічого не можна заперечувати. І дійсно, безперечно велика роль символів в пізнанні співвідношення формул і законів, окремих законів фізики і фізичних теорій в цілому, внутрішніх закономірностей теорій і гіпотез. Вся біда в тому, що формалізація знання може послужити передумовою відриву теорії від того, що дає її наповнене їх змістом — від фізичної реальності.

На зовнішню багатогранність

народи світу відзначають 92 річницю з дня народження В. І. Леніна — найвидатнішого генія революційної думки і дії, організатора найбільш авторитетної партії — КПРС, наймогутнішої й найбільш миролюбної держави світу.

В 90-і роки минулого століття, коли на революційній арені виступив Ленін, в Росії панувала жахлива сваволя самодержавства, у всьому світі панувала влада капіталу. Соціалізм навіть передовим людям того часу здавався лише віддаленою мрією.

В даний час соціалізм в нашій країні побудований повністю і остаточно. План побудови комунізму передбачений в Програмі нашої партії і затверджений історичним ХХ з'їздом.

Міжнародна імперіалістична реакція на чолі з імперіалізмом США мобілізує всі сили на боротьбу проти соціалізму під застарілим пропагором антикомунізму. Але права безсмертна. Ідеї Леніна живуть і перемагають, набуваючи все нових і нових прихильників.

До другої світової війни в світі нараховувалось три з половиною мільйони комуністів. А зараз 88 комуністичних партій світу нараховують 40 мільйонів комуністів. Тільки за останні п'ять років кількість членів комуністичних партій виросла на 7 мільйонів чоловік.

В. І. Ленін не тільки заснував в світі план побудови соціалізму в СРСР, але й вказав партії і народу практичний шлях його побудови через здійснення індустриалізації країни, колективізації сільського господарства, через здійснення культурної революції.

Велика мета породила велику енергію. Під керівництвом КПРС радянський народ втілив в життя ленінський план побудови соціалізму. СРСР — могутня індустриальна і колгоспна держава, країна передової соціалістичної культури. Весь світ захоплюється успіхами радянської науки, яка першою в світі відкрила людині дорогу в космічний простір.

матерії уже давно звертали увагу. Але припущення про невичерпність матерії вглибину — ленінське відкриття. «Електрон також же невичерпний, як і атом». Вся історія розвитку сучасної фізики, її найновіші відкриття стверджують цю думку Леніна.

Ленін підкresлював не тільки значення філософії для фізики, але й зворотний вплив. Що філософія потребна конкретним наукам — це розумів уже Джордано Бруно: «Не може бути хорошого принципу медицини у того, хто не водіє хорошою позицією філософії». Розуміння значення зворотного впливу прийшло пізніше. Творче об'єднання природознавства з філософією необхідне. До нього наполегливо закликав Ленін.

Здійснюючи заповіти Леніна, в тісному творчому співробітництві вступають фізика і філософія в еру науково-технічного перевороту. Така ситуація допомагає матеріалізму бути війовничим і все-перемагаючим, а фізиці — підкорюючою і пітерворюючою.

Аспірант Г. ПОЛІКАРПОВ.

В. І. Ленін в гостях у О. М. Горького на о. Капрі. Травень 1908 р.

Досвід побудови соціалізму в СРСР практично використовується всіма народами, які входять в співдружність країн світової соціалістичної системи.

Не тільки країни народної демократії, але і країни, які скинули колоніальне ямо і завоювали політичну незалежність, країни, які будують свою незалежну національну економіку самостійно, отримують безкорисливу братерську допомогу від СРСР.

В. І. Ленін завжди виходив з непорушного закону про вирішальну роль народних мас в розвитку історичного процесу. Він неодноразово підкresлював, що в справах нової радянської держави все залежить від активної участі в цих справах «нізів». Це ленінське положення особливо наочним і переконливим стало сьогодні. Після ХХ з'їзду КПРС партія провела велику роботу по поліпшенню керівництва господарським життям країни, провела ряд заходів по дальному розвитку науки і культури, піднесення життєвого рівня народу, рішучого переборення шкідливих наслідків культури особи Сталіна і відновлення ленінських норм і принципів партійного керівництва.

Новим видатним вкладом в справу дальнього поліпшення господарського керівництва партії сільським господарством, спрямованим на максимальне використання всіх резервів соціалістичного сільського господарства, новим кроком в зміненні союзу робітничого класу і колгоспного селянства є рішення березневого Пленуму ЦК КПРС 1962 р.

Всі заходи, які здійснює Партия, породжують безперервний ріст трудової і політичної активності мас, яка виражається в зростанні творчої ініціативи, в могутньому соціалістичному змаганні за комуністичний труд.

Історичні рішення ХХ з'їзду КПРС є новим триумфом безсмертних ідей Леніна, які освітлюють всюмову людству шляхом до щасливого майбутнього.

Ім'я цього майбутнього — комунізм.

Ст. викл. М. С. ГАЛИЦЬКИЙ.

ЗГАДУЮЧИ ІЛЛІЧА

На мою долю випало велике щастя — жити в Петербурзі — Петрограді — Ленінграді в найзначнішу епоху в історії нашої країни — під час трьох революцій і перших років будівництва нового життя. Мені пощастило декілька разів бачити і слухати Ілліча.

Перший раз я бачив В. І. Леніна 3 квітня 1917 року. Того дня, прийшовши вранці в Жіночий медін-ститут, я почув про те, що ввечері прибуває з-за кордону Ленін. Біля 9 год. вечора я був уже на Фінляндському вокзалі. На привокзальній площі товпилась і шуміла багатотисячна маса робітників, солдат і матросів. В повітрі майорили червоні пропори. На пероні вишикувалась почесна варта з військовим оркестром. Стояли представники парторганізацій, члени Петроградської Ради робітничих і солдатських депутатів, робітники.

Годині об 11-ї підійшов потяг. Під звуки Марсельєзи з вагону вийшли В. І. Ленін з Н. К. Крупською і ще група емігрантів. Я багато до цього часу чув про Леніна, читав його твори, які друкувались в Швейцарії на цигарковому папері, читав протоколи II з'їзду РСДРП, «Іскру». І ось я побачив його, цю незвичайну людину. Все в ньому було просте, природне, нічого ефектного, вражаючого.

В. І. Леніна запросили пройти до парадного залу вокзала. Там зібралось багато людей. Від імені Петроградської Ради до нього звернувся з вітальною промовою голова виконкому меншовик Чхейдзе. Він висловив надію, що Ленін буде діяти солідарно з керівним ядром Ради, що йм вдастся знати спільну мову. Вислухавши Чхейдзе, Ленін звернувся в бік робітників і відав їх як передовий загін світової пролетарської революції.

Потім він вийшов на привокзальну площу. Маса вітала любимого вождя. Йому допомогли піднятись на броньовик, який сто-

яв неподалеку і з якого він звернувся з сильною короткою промовою. Він поздоровив петроградський пролетаріат з перемогою, він говорив, що необхідно продовжувати боротьбу за соціалізм, за припинення війни, за землю, за хліб, за владу робітників і селян. Свою промову Ілліч закінчив закликом: «Хай живе всесвітня соціалістична революція!».

Після цього я бачив Леніна на I з'їзді Рад 3 червня 1917 р. Останній раз бачив я Ілліча на мітингу в Народному домі на Петроградській стороні навесні 1921 року. Точні дати не пам'ятаю. У величезному залі зібралось багато народу, майже виключно робітники, що прийшли сюди одразу ж після роботи. Володимир Ілліч з'явився зміст нової економічної політики, її завдання і методи, говорив про торгівлю як форму зміж між містом і селом, про значення золота в той час і після повної перемоги комунізму. Як ніхто, він вмів розмовляти з робітниками — виключно просто, ясно, переконливо. Ніяких спеціальних ораторських засобів, ніяких красивих фраз, але слухачів вражала його духовна міць, його внутрішня цільність і правдивість, зализна логіка його промов — і вони безмежно вірили йому, називаючи «своїм Іллічом».

Особливо близько відчув я всю велич Леніна, коли на протязі восьми років (1924—1930) вів роботу редакційного характеру по видан

З НАМИ!

ЛЕНІН В СПОГАДАХ ОДЕСЬКИХ БІЛЬШОВИКІВ

З ім'ям засновника нашої Комуністичної партії і Радянської держави — Володимира Ілліча Леніна тісно зв'язана багата революційними подіями історія одеської партійної організації.

Протягом багатьох років В. І. Ленін уважно спостерігав за розвитком і ходом революційної боротьби одеських робітників, цікавився діяльністю одеської партійної організації, глибоко вникав в її життя. Велике значення в цій справі мали особисті контакти одеських більшовиків з Леніним. Про деякі з них і хочеться розповісти в цій статті.

Довгих дванадцять років В. І. Ленін змушений був проживати за межами своєї Батьківщини. За кордон до В. І. Леніна приїзділо багато революціонерів-більшовиків, через яких здійснювалось ще тісніше ленінське керівництво революційним рухом в Росії.

В 1909 році в Парижі, у школі пропагандистів, якою керував В. І. Ленін, навчався одеський робітник-друкар В. Дьоготь. Його надіслала туди одеська більшовицька організація. Згадуючи про ті часи, В. Дьоготь писав: «Як зараз я бачу невелику кімнату в гуртожитку наших емігрантів в Парижі, дерев'яний стіл, за ним нас, трох робітників, яких вчив товариш Ілліч. Бачу його рукописи з аграрного питання, про націоналізацію, які тоді ще не були надруковані і в яких він доводив нам, наскільки неправі меншовик Маслов і соціал-революціонер Чернов зі своїми теоріями».

Після закінчення школи пропагандистів В. Дьоготь знову повернувся до Одеси, куди його надіслав В. І. Ленін для роботи в одеській партійній організації. В Дьоготь згадував, як його детально інструктував Володимир Ілліч, докладно висвітливши стан одеської організації.

Вже після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції В. Дьоготь знову зустрівся з Леніним в Москві. Повернувшись з-за кордону, куди його було командировано в справах Комінтерну, Дьоготь навідався до В. І. Леніна, щоб розповісти про хід справ у молодих компартіях Італії і Франції, які щойно створювалися. В. Дьоготь зайшов до кабінету В. І. Леніна. Володимир Ілліч підвівся назустріч, привітався і сказав: «Я так і знав. Це Ви, Володя-палітурник. Пам'ятаєте, Ви у дев'ятому році подарували мені книжечку?» І Дьоготь пригадав, що коли він з Парижа виїжджав до Одеси, то перепліл для В. І. Леніна у хорошу книгу протоколи 5 (Лондонського) з'їзду РСДРП і зробив надпис: «На згадку дорогому вчителю в день від'їзду на партійну роботу від Вашого учня».

Хвилюючими і радісними слова-ми сповнена розповідь про зустріч з В. І. Леніним ветерана трьох революцій, одеського робітника-більшовика Г. І. Сапельникова. В 1911 році одеські більшовики спорядили вдалку дорогу молодого робітника фабрики Шамо Григорія Сапельникова. Він їхав до Парижа, в партійну школу, яку створив В. І. Ленін для підготовки керівників робітничого руху. Приїхали, згадував Г. І. Сапельников, на вокзал Сен-Лазар. Там нас зустрів

«товариш Семен», який проводив в Одесі підбір в партійну школу. Піоселилися недалеко від Пантеона. Поряд з тюрмою, на фронтоні якої — оригінальний напис: «Свобода, Рівність, Братерство».

Через кілька днів прийшли «товариш Семен» та В. Орлов (у 1907—1908 рр. був секретарем Одеського комітету РСДРП) і сказали, що нас запрошує до себе в гості Володимир Ілліч. Довго добирались до вулиці Марії Роз, де жив В. І. Ленін. Нарешті зайдли в невелику кімнату. В ній — стілець, кухонний столик, вузьке ліжко. Нас зустрів невисокий на зріст, міцний, з великою лисиною волосся. Протягнувши руку, відрекомендувався: «Ульянов, Володимир Ілліч». Крім Леніна, в кімнаті були Н. К. Крупська та її маті. Нас посадили на ліжко. В такій невідмінній і простій обстановці ми довго розповідали Леніну про справи в Одесі, а він весь час уважно слухав, ставив питання і все просив розповісти детально, до найменших дрібниць.

Коли Г. Сапельников, розповідаючи про суд над В. Воровським та іншими членами одеської організації, навів слова прокурора, скажаних ним бундючно, що «це останні більшовики Одеси на лаві підсудних, більше тут немає організації», Володимир Ілліч весело розсміявся.

В партійній школі основним лектором був Ленін. Григорій Ілліч Сапельников добре запам'ятив, як оживився Ленін, коли слухачі «розійшлися» з питання аграрної реформи і почали запеклі суперечки про те, яку роль в революції відіграє прошарок «хуторян», що виник внаслідок столипінської реформи.

Після закінчення школи Ленін перед від'їздом слухачів в Росію бесідував з кожним особисто, давав настанови, просив писати і радитись з усіх питань.

В грудні 1917 року Г. Сапельников з делегацією знову побував у Леніна. Характерно, що Володимир Ілліч візняв в новому слухача партійної школи. Делегація одеських робітників прибула до В. І. Леніна за допомогою і порадою В. О. Смирнова. В Одесі робітники заводу Гена з перших днів Жовтневої революції ввели робітничий контроль, зламали саботаж Гена і його адміністрації. Невистачало сировини та палива, не було грошей для оплати робітників.

Перші в республіці

Сміливіше висувати молоді кандидати, готовати гідну зміну пропагандистів — таке завдання поставив перед трудівниками ідеологічного фронту М. С. Хрушев. Керуючись цим положенням, співробітники кафедри економіко-географії створили студентську лекторську групу з числа старшокурсників геофаку.

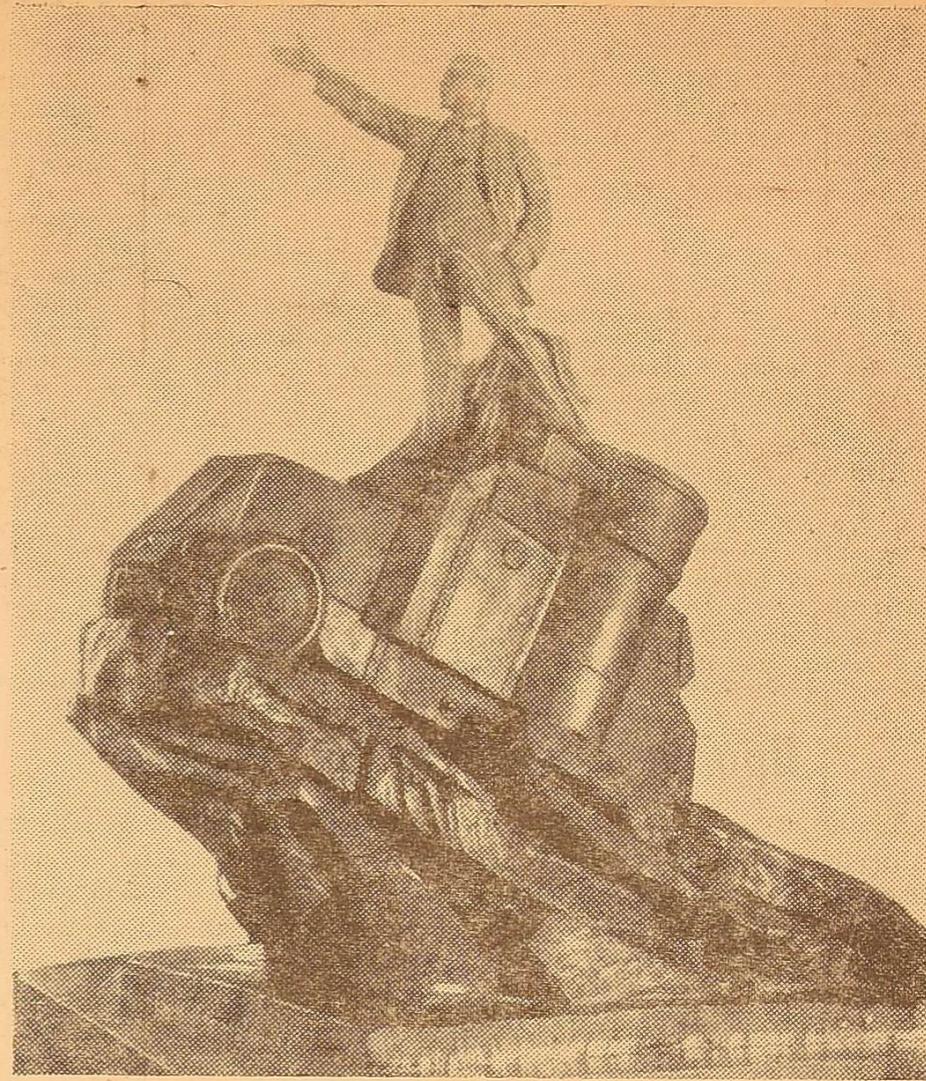
Консультиують молодих лекторів доценти О. Смирнов, І. Ланда, Д. Богуценко.

Ветерани цієї групи вже прочитали на підприємствах та установах міста, а також в селях області більше 250 лекцій. Читають студенти і публічні лекції. Серед кращих лекторів — дипломант О. Полоса, четвертоукурсники Н. Матвеєва, І. Вакарук, Ю. Ларюшин, І. Ковалев та ін.

Володимир Ілліч тепло прийняв делегацію. Пізніше запросив на засідання РНК, яке відбувалось під його головуванням. За пропозицією Леніна Раднарком ухвалив рішення надати заводу допомогу в розмірі 2 млн. 236 тис. карбованців.

Пройшли роки. Ленінські ідеї, ленінська енергія продовжують діяти і рухати наше суспільство вперед, до комунізму. І спогади старих більшовиків, яким випала честь бачити, розмовляти з Леніним, чути його голос, його поради і працювати з ним — це спалахи яскравих променів, які відтворюють вічне невгласиме світло — Людину, яка стала прaporом всього прогресивного людства.

І. НІКІФОРЧУК,
ст. викладач.

ЛЕНІН ЗАВЖДИ З ТОБОЮ

В ці дні, коли ми знову й знову згадуємо про Леніна, хочеться говорити про наших людей, простих радянських людей, які день за днем у звичайній буденній праці перетворюють в життя його великих заповітів.

Радянська людина! Яка вона? Якою вона буде? Нова Программа партії назива-

ла риси її. Вони — в моральному кодексі будівника комунізму.

Сьогодні ми будемо говорити про наших студентів, викладачів, співробітників, будемо говорити про те, як в наших справах (хай навіть непомітних) виявляються риси нового, риси характеру, які хотів бачити в людині Ленін.

Єдина і велика

Перед днем народження велико-го Леніна ми ще раз задумуємося про великий шлях, який пройшла Радянська країна менш ніж за 45 років. Країна, де ми навчаемось, першою в історії людства створила штучні супутники землі й нові планети, першою здійснила польот у космос.

Ми пишаємося успіхами Радянського Союзу разом з вами, дорогі радянські друзі. Ми твердо вірю-

мо, що ви побудуете комунізм, про який писав великий Ленін.

Ми від усієї душі хочемо бути корисними нашій країні і після за-кінчення вузу візьмемо участь в побудові соціалізму у В'єтнамі. В зусиллях наших співвітчизників і в геройчній праці радянських лю-

дей ми бачимо єдину велику спра-ву міцного табору миру і соціа-лізму.

НГО ДІК БАО,
студент з ДРВ.

Багато справ

КОЛИ в університеті було задумано організувати читання лекцій з циклу «Найнovіші досягнення науки», доцента Демидова не включили в список лекторів. Не включили тому, що Костянтин Костянтинович — дуже перевантажена людина: у нього і лекції, і багато аспірантів, і студентський гурток Але К. К. Демидов навіть образився, що його звільнили від цього, адже він з задоволенням береться за будь-яку роботу з молодю. Не кожний вміє знайти вірний шлях до юнацького серця, а К. К. Демидов вміє.

Фізичні чи математичні олімпіади школярів в Одесі — не дивна ріць. Але наші фізики пішли далі: вони взялись за організацію такої олімпіади в Татарбунарському районі, і К. К. Демидов був одним з ініціаторів цієї справи. 8 квітня він разом з групою викладачів був у Татарбунарах, де прочитав для старшокласників цікаву лекцію про напівпровідники.

Багато справ у Костянтина Костянтиновича Демидова і в Херсоні: там, на заводі він веде гурток по підвищенню кваліфікації техперсоналу. В Херсоні він бував часто. А скільки справ тут, в Інституті фізики! З нетерпінням чекають шефа аспіранти і студенти з гуртка К. К. Демидова. Так, багато справ у цієї людини.

Е. ГОГУНСЬКИЙ.

Заслужена повага

На кафедрі полімерів з часу її заснування працює лаборантка О. В. Лозанова. Всі співробітники поважають її за сумлінне виконання будь-якої дорученої її роботи. Велика заслуга Олени Василівни в тому, що в лабораторії загального практикуму все зберігається в повному порядку і чис-

тот. Вона брала участь і сама апробувала більшість практичних робіт з колоїдної хімії.

Олена Василівна відома на факультеті і як активний діяч нашого профбюро. Вона чуло ставить

ся до прохань студентів і співробітників факультету.

Ю. АНІСІМОВ.

В комітеті ЛКСМУ

Комітет комсомолу вирішив встановити строк здачі рапортів для груп, які вступили в боротьбу за звання передової по вихованню активних будівників комунізму, — до жовтневих свят. До 7 листопада група повинна скласти рапорт про виконання своїх зобов'язань, а факультетські збори вирішать, присвоїти чи не присвоїти їй це звання. Кращим з груп, що завоюють почесне звання передових по вихованню активних будівників комунізму.

“ЗА НАУКОВІ КАДРИ”
СТОР. 3. 20 КВІТНЯ 1962 р.

БІОЛОГІЧНА СЕКЦІЯ

На засіданнях біологічної секції були заслухані доповіді студентів біофаку і прибули до нас гостей з інших університетів. Зроблені студентами доповіді в загальних і спеціальних питаннях природознавства, як правило, носили дослідницький і експериментальний характер. Згадаємо деякі з них.

Питанням боротьби з масовим розвитком мікропіщніх водоростей в прісних водоймах і водоховищах була присвячена доповідь Л. Суркової. Нарис фауни птахів околиць Краснодара в еколо-гічному і зоогеографічному аспекті поданий в доповіді студента Ростовського університету Л. Тараненка.

В галузі вивчення водоростей Чорного моря були зроблені доповіді Т. Погребняк «Динаміка розвитку водоростей в Одеській затоці» і Л. Райгородської «Про запаси і продукцію філлофорі». Г. Мельничук доповідала про результати своєї роботи про вплив температурних і світлових факторів на активність амілоїди пшениці і ячменю. Результатам своєї роботи по екзотоксинам кишечної

бактерії було присвячено повідомлення Є. Ярошенко по вивченю токсичності цього мікро-бактерії.

В доповідях генетиків були нові дані по підвищенню сходів насління деяких луб'янок культур (Л. Лірник), також про вплив міжсортових щеплення деяких сортів буряка (Р. Петрук).

Загальним питанням генетики була присвячена цікава доповідь студентки Білоруського університету Синяк в галузі цитогенетики: «Про значення цілісної гібрідної зіготи і про вплив організму на особливості розщеплення в потомстві».

В жвавому обміні думками по прочитаних доповідях були відзначенні позитивні моменти в роботах доповідачів: високий рівень студентських знань, ретельність проробки наукового матеріалу, хороший виклад.

Разом з тим слід відзначити недостатнє відвідування секційних засідань. Це свідчить або про відсутність інтересу студентів до конференції, або про погану організацію засідань. Це слід врахувати на майбутнє.

Професор О. Р. ПРЕНДЕЛЬ.

Про це говорили на зборах

Днями на хімфакі відбулися звітно-виборні збори. Багато цікавого і корисного зробили комсомольці. Успішно попрацювали хіміки в колгоспі. По кількості і якості прочитаних лекцій займає одне з перших місць лекторська група хімфаку (староста — Панчук). Два шефських концерти дала художня самодіяльність факультету на крекінг-заводі, там же були органіовані чудові вечори відпочинку. Студенти Рясінцева, Копильова, Радченко, Бурцева, Скурут та багато інших беруть участь в художній самодіяльності університету.

Ряд призових місць зайняли спортсмени факультету в першостях ОДУ (серед них — Демидова, Міщенко, Угрик, Косякова, Галка, Вержбицька та ін., команди волейболісток і баскетболісток).

На всіх курсах регулярно проводились політінформації, цікаві бесіди про життя і діяльність видатних людей, зустріч з героями Великої Вітчизняної війни.

Про навчання і виховання майбутніх спеціалістів говорилось на комсомольських зборах, присвячених підсумкам роботи в колгоспі, завданням комсомольської організації в світлі рішень ХХII з'їзду КПРС. Цікаві комсомольські збори пройшли також на курсах та в групах: «Нам будувати комунізм і жити при комунізмі» (ІІ курс), «Ми з тобою, Африка» (ІІІ курс). Але на факультеті погані справи з успішністю. 70 чоловік під час зimotoї екзаменаційної сесії одержали незадовільні оцінки. Дехто і досі не ліквідував заборгованості. Студенти І—ІІ курсів погано відвідують лекції. Мало студентів беруть участь у роботі НСТ, погано виступили хіміки на огляді художньої самодіяльності. Як відзначила у своєму виступі член партбюро Т. М. Федотова, на факультеті є багато хороших читців, танцюристів, піаністів, але немає захоплення роботою, немає «вогника», масовості.

В ГОСТЯХ У КІНАПІВЦІВ

Нешодавно другокурсники іст-факу побували за заводом «Кінап». Інженер заводу В. П. Зайкін познайомив студентів з роботою різних цехів, розповів багато цікавого про завод, його людей.

Крім вузьколівкових, завод випускає апарати для нормальної півлівки. Незабаром завод повністю перейде на виробництво останніх кіноапаратів для обладнання стаціонарних установок в колгоспах і радгоспах. На честь ХХII з'їзду

робота на курсах і в гуртках планувалася не чітко. Багато комсомольців не були очолені комсомольськими дорученнями. Необхідно «розворушити» абсолютно всіх комсомольців, залинути до роботи студентів вечірнього відділу. Комсомольська організація повинна спрямувати всі сили на боротьбу за підвищення успішності студентів, встановити постійний контроль за відвідуванням студентами занять.

Новообраний бюро має попереду дуже багато роботи. І ми впевнені, що в роботі бюро багато допоможуть активісти-п'ятикурсники, які чимало зробили для факультету.

Л. МОШКОВСЬКА.

Більше уваги

Важливу роль у вихованні в студентів комуністичного, справді наукового світогляду відіграють семінари з історії КПРС. Розуміючи це, більшість студентів І курсу мехмату ставляться до них абсолютно добросовісно і сумлінно. Часто і змістово виступають на семінарах Перепілка, Макогон, Хуслуман та інші. Вони старанно вивчають і конспектиують літературу не тільки обов'язкову, як додаткову. Велику користь всім нам приносить дискусії, які часто разгоряються на семінарах за ініціативою ст. Хейфец. Ми сподіваємося, що такі студенти, як Щербань, Ширшков, Перехода, які майже не беруть участі в роботі семінарів і досить часто пропускають їх, зрозуміють нарешті свою помилку і будуть більше уважати вивчення історії КПРС.

О. ХУТОРЕЦЬКИЙ.

Час зрозуміти

Прийнята на ХХII з'їзді Програма КПРС — конкретний шлях побудови комунізму в нашій країні. У побудові комунізму велика роль належить фізикам, математикам, хімікам. Саме тому вони повинні добре знати історію КПРС, матеріали ХХII з'їзду партії.

Цікаво проходять семінари з історії КПРС на І курсі мехмату. Студенти систематично готуються, використовують додаткову літературу, часто виступають з рефератами з окремих питань. Зрілі, переконливі відповіді студентів Танкової, Дедова, Криворучко, Щер-

бакова, Авраменко, Курівської, Маковицького та інші. Особливо цікаво, в формі бесід і дискусій проходять семінари в ІІ та ІV групах.

Однак невелика група студентів недостатньо вивчає історію партії, пропускає семінари, майже ніколи не виступав на них. Це студенти Опра, Гришов. Вони мають по 3—4 пропуски. Слабенько, низче своїх можливостей працюють студенти Яцкар, Бишкін, Нестерук, Масич та інші.

Ці студенти повинні нарешті зрозуміти, що знання марксистсько-ленінської теорії для них необхідні, адже в Програмі написано: «Нинішнє покоління житиме при комунізмі».

Г. БРИТАВСЬКИЙ,
Г. ПОРТНОВ.

Приз—наш!

В неділю, 15 квітня на Центральному стадіоні проходила традиційна легкоатлетична естафета на приз газети «Знамя комунізма». Почеканій приз виборювали збрізні команди добровільних спортивних товариств, вузів, технікумів, школ.

Жіноча команда нашого університету показала кращий час, зайнявши абсолютне перше місце і випередивши сильні команди педагогічного та медичного інститутів, кооперативного технікуму та ін.

Честь ОДУ захищали студентки: Т. Вітебська (фак-тет ін. мов),

А. Довбіш (геофак), С. Любарська (хімфак), В. Чумаченко (фіз-

фак), Е. Шоха (фізфак), О. Косякова, Н. Угрик, Т. Галка (всі — хімфак). Тренував команду ст. викладач А. Я. Луполовер.

НАШ КОР.

3 НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ КОНФЕРЕНЦІЙ

На підсекції механіки.

Фото П. Бочкарьова.

У ІСТОРИКІВ

Закінчилася 18 наукова студента-ська конференція ОДУ. Роботу історичної секції відкрив коротким вступним словом керівник секції С. М. Ковбасюк. Потім виступають з доповідями студент ПІ курсу В. Курохта («ХХII з'їзд КПРС та питання науково-атеїстичної пропаганди серед населення»), студент-дипломант Ю. Ямко («Визволення Одещини Радянською Армією в 1944 р.»), студентка IV курсу Е. Волкова («Правда» про робітничий рух на півдні України в 1912—1916 рр.»), ст. III курсу А. Зінченко («Комуністична партія США в боротьбі з ревізіонізмом на сучасному етапі»), ст. IV курсу Є. Данилов («Критика реформістських та буржуазних теорій державно-монополістичного капіталізму»), п'ятикурсниця Е. Гансова («Поклади самфор в Роксоланському городищі»). Всі доповіді були по-своєму цікаві, багаті фактичним матеріалом. Відчувається, що доповідачі багато працювали над обраними темами і зуміли зацікавити слухачів.

На другий день засідання почалося виступом гостя — студента-дипломанта історичного факультету Башкирського державного університету Касимова. Він повідомив про археологічні знахідки на

О. СЕМЕРІН.

Філолог і школа

Філологи-третьокурсники шефствують над школою-інтернатом № 1. Студентки Гулай, Андрійчук, Дяблова, Каплан, Пляченко, Огородникова та інші працюють загонами вожатими в 5—7 класах. Під їх керівництвом учні випускають стінгазети, монтаж, організують кульptoходи в кіно, театрі. Дуже добре поставили роботу в загонах студенти А. Пляченко, А. Дяблова, А. Гулай. Діти з радістю зустрічають своїх друзів-студентів.

Крім того, 15 студентів філфаку працюють в школі № 10 з учнями, які не вступили. Студентки Сімановська, Мороз, Давиденко, Ушакова та інші проводили індивідуальну роботу з учнями, багато працювали з ними над повторенням і закріпленням програмного матеріалу, і їх учні уже встигають. Дирекція школи дуже вдячна за подану допомогу.

М. ЛАНКОВСЬКА.

Цей змік наш фотокореспондент А. Станчев зробив на «англійському» вечорі, який було проведено за ініціативою кафедри іноземних мов.

Редактор В. ФАЩЕНКО.

“ЗА НАУКОВІ КАДРИ” СТОР. 4, 20 КВІТНЯ 1962 р.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, комитета ЛКСМУ и профкома Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова, гор. Одесса.

БР 04148 Адреса редакції: Одеса, вул. Щепкіна, 12, К. 18, Друкарня ОДУ ім. І. І. Мечникова,

Зам. 579—1000.